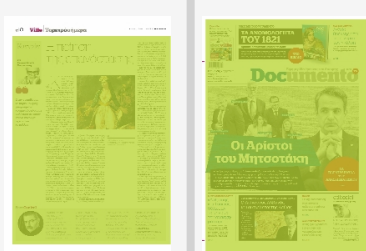

Media: DOCUMENTO Page: 58 Published at: 23-03-2025
Author: Surface: 1017.84 cm² Circulation: 12000
Subjects:

Καντράν

Του
Γιώργου-Ικαρου
Μπαμπασάκη

Όταν γνωρίζουμε το παρελθόν μας, μπορούμε να νοηματοδοτήσουμε καλύτερα το παρόν και να κάνουμε σχέδια για το μέλλον.

Η ποίηση της επανάστασης

«Και τους κυρίεψαν όλους τους Τούρκους παντού οι Έλληνες και λευτέρωσαν αυτά τα μέρη. Ο πόλεμος έγινε το 1821, Γουίνιου 18. Έλληνες δεν σκοτώθηκε κανένας» διαβάζω στη σελ. 45 του πρώτου τόμου των «Απομνημονευμάτων» του στρατιώτη Μακρυγιάννη (εκδ. Εοτία). Διακόσια τέσσερα χρόνια κύλησαν και, ευλόγως, είναι πλούσια η βιβλιογραφία για το έπος. Θα σας συστήσω, λοιπόν, μια συστάδα έργων που σχετίζονται με το 1821. Όταν γνωρίζουμε το παρελθόν μας, μπορούμε να νοηματοδοτήσουμε καλύτερα το παρόν και να κάνουμε σχέδια για το μέλλον.

Ο αείμνηστος φίλος μας Κώστας Παπαγιώργης (1947-2014) νοιάστηκε πολύ για τον Αγώνα και μας πρόσφερε τέσσερα σχετικά ποιήματα, όλα από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Το πρώτο, ο «Κανέλλος Δεληγιάννης», κυκλοφόρησε το 2001 και θίγει, μέσα από τον κεντρικό του ήρωα, τον κοτζάμπαση της Γορτυνίας, την κλασική μας νόσο: τη φραγωμάρα. Στο δεύτερο, με τίτλο «Τα καπιάκια» (2003), ο Παπαγιώργης καταγίνεται διεξοδικά με τις μουσικές συμφωνίες των οπληρχηγών της Ρούμελης με τους Τούρκους. Κεντρικά πρόσωπα του βιβλίου οι λεγόμενοι «αλπιπασαλίδες» (Γιώργος Βαρνακιώτης, Γεώργιος Καραϊσκάκης, Οδυσσέας Ανδρούτσος). Το τρίτο, «Εμμανουήλ Σάνθος – Ο Φιλικός», (2005) μας ξεναγεί στην ιστορία της Φιλικής Εταιρείας. Τέλος το τέταρτο, «Κατάλοιπα του '21», εκδόθηκε το 2021, εφτά χρόνια μετά την εκδημία του συγγραφέα και απαρτίζεται από κείμενά του, άλλα ανολοκλήρωτα και αδημοσίευτα, άλλα δημοσιευμένα σε έντυπα («Αρδην», «Ο Κόσμος του Επενδυτή» και «Lifo»).

Το 2021 ο Παντελής Μπουκάλας εσπάζει στον βίο του ήρωα της επανάστασης Γεωργίου Καραϊσκάκη, συνθέτοντας την «αυτοβιογραφική εικασία», ένα πεζογράφημα θεατρικής μορφής με τίτλο «Το μάγουλο της Παναγίας» (εκδ. Αγρα).

Εξώκοι ενδιαφέρον είναι ο τόμος «Με την πένα σπαθί» (εκδ. Πατάκη, 2024) που επιμελήθηκε η Σοφία Ντινίσση και που στεγάζει κείμενα Ελληνίδων του 19ου αιώνα για τον Αγώνα, γραμμένα ανάμεσα στα 1824 και 1907. Αξίζει να παραθέσω τα ονόματά τους: Μαντώ Μαυρογένους, Ευανθία Καϊρή, Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου, Αγγελικά Πάλλη-Μπαρτολομέι, Αντωνούσα Καμπουράκη, Μελομένη Χ. Καπετανάκη, Ελένη Γουσίου, Αιμιλία Θ. Βελιανίτου, Μαριέτα Μπέτσου, Αγανίκη Μαζαρακί, Ελένη Γεωργίου και Ευγενία Ζωγράφου.

Από τις εκδόσεις Πατάκη επίσης, τον Δεκέμβριο του 2020, κυκλοφόρησε ο ογκώδης, 626 σελίδων, ανθολογία «Η ποίηση της Ελληνικής Επανάστασης του 1821», πολύτιμο έργο του Κώστα Σταμάτη που εκκινεί από το δημοτικό τραγούδι, περνάει στον Κάλβο και τον Σολωμό και φτάνει ως τον Μιχάλη Κατσαρό, τον Γιώργο Μακρόπουλο, τον Αντώνη Σκιαθά και άλλους σημαντικούς ποιητές.

«Βέβαια, βέβαια, παλικάρα, υπήρξε Αιλλάες/ κι άλλοι πολλοί γεν-

ναίοι μαζί, συμπεριλαμβανομένου του γεωπόνου/ Αρν Βελουκιώτη/ Βέβαια, βέβαια, παλικάρα, η πράξη της εξέγερσης είναι όπως πάντα μία-όμως εκείνο που εκτίθεται σε μεγαλύτερο κίνδυνο έχει τη/ μεγαλύτερη χάρη» διαβάζουμε στη σελ. 480 του τόμου όπου ανθολογείται απόσπασμα από την «Ωδή στον Γεώργιο Καραϊσκάκη» που υπογράφει ο μακαρίτης φίλος Γιώργος Μιλάνης. Και στη σελ. 377 το καιρίο ποίημα του Ντίνου Χριστιανόπουλου: «καμμένη Μακρυγιάννη νά 'ξερεις/ γιατί το τζάκιες το χέρι σου/ το τζάκιες για να χορεύουν σείκ/ τα κωλόπαιδα».

Από τις ίδιες εκδόσεις κυκλοφόρησε το 2020 το έργο του ιστορικού David Brewer «Η φλόγα της ελευθερίας, 1821-1833», όπου ιστορείται η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τη δράση του λόρδου Βύρωνα, του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, του Μακρυγιάννη, του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου και άλλων, καθώς επίσης και οι μηχανορραφίες των μεγάλων δυνάμεων.

Σημαντικά είναι η εργασία του Δημήτρη Ψαρρά «Πώς συλλογίζεται ο Ρήγας: Επιτροπή στις πηγές» (εκδ. Πόλις, 2020) όπου εξουκειωνόμαστε με το απελευθερωτικό όραμα του Ρήγα Βελεστινλή και «το πολιτικό του σχέδιο για μια πολιειακή συγκρότηση της απελευθερωμένης Ελλάδας και των Βαλκανίων με βάση τα πιο προσημνεία προτάγματα του ριζοσπαστικού Διαφωτισμού».

Με διακόσια σύντομα πυκνά κείμενα παρουσιάζεται η προεπαναστατική, επαναστατική και μεταεπαναστατική περιόδος στο βιβλίο του Παύλου Κουτουζή «Τα μικρά της επανάστασης» (εκδ. Διόπτρα, 2021).

Τέλος, από τις εκδ. Ιανός κυκλοφόρησε το 2024 ένα διπλό αφιέρωμα με τίτλο «Το ζωντανό "1821"» που αρχικά είχε δημοσιευτεί στα τεύχη 33 (Σεπτέμβριος 2021) και 35 (Νοέμβριος 2021) του ηλεκτρονικού περιοδικού Χάρτης. Την επιμέλεια είχαν ο Νικόλας Σινιούσσογλου στο πρώτο μέρος (κείμενα για τα διακόσια χρόνια από το '21) και η Ελίζα Άννα Δελβεροδίδου στο δεύτερο (το 1821 μέσα από το θέατρο και τον κινηματογράφο).

Κλείνω με αποσπάσματα από το ποίημα του Αντώνη Σκιαθά «Ωδή στον Λεύτερο Δυσόσα», που αντιλή την έμπνευσή του από τον ήρωα Οδυσσέα Ανδρούτσο: «Την άνοιξη ανθίζει η Ρούμελη ψυχές/ αλλιότητες/ που έχουν κοπέι στον κάμπο/ Στη Χαϊνίτσα νίβονται, χρόνους πολλούς/ λευκοντυμένοι οι εκατόν δεκαεπτά/ που στάθηκαν στο Χάνι της Γραβιάς/ στου Στρατηγού το πλάι».

FaceControl

Είναι η ψυχή της ποίησης στην υπέροχη Τρίπολη όπου συγκεντρώνει δημιουργούς απ' όλη τη χώρα για την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης, συμβάλλοντας έτσι στη διάδοση του

λυρικού λόγου στην πόλη του, και τον θαυμάζω όχι μόνο για την επιμονή του στη τέχνη της Ερατώας αλλά και για τα λιαν ευφάνταστα εικαστικά του έργα καθώς και για την

προσηλωσή του στον κινηματογράφο, μιας και ο πατέρας του ήταν μηχανικός προβολής ταινιών κι ο ίδιος μεγάλωσε στην καμπίνα όπως ο ήρωας του Τορνάτορε στο «Σινεμά ο Παράδεισος» «Στη

θάλασσα περπάτησες/ Να νιώθεις/ Μόνη/ Αθέατη/ Παραδομένη/ Δακρύζοντας τις ηδονές σου» γράφει ο **Γιώργος Δ. Αναγνώστου** στο βιβλίο «Η πολυθρόνα της λύπης» (εκδ. Ισολόγος).